

Світлана КРАМАРЧУК

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ

Тетяна ДДИЧ

здобувачка освітньо-професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КОМУНАЛЬНОГО НЕКОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КОНКУРЕНЦІЇ

Розвиток комунального некомерційного підприємства в умовах конкуренції є важливою умовою успішної діяльності сучасних закладів охорони здоров'я. В сьогоднішніх умовах спроможність медичних закладів постійно розвиватися в напрямку підвищення конкурентоздатності є одним із найважливіших факторів забезпечення власної ефективної діяльності. З огляду на це, управління процесом організації розвитку закладу є важливою складовою загальної системи управління медичною установою.

На сьогодні більшість механізмів управління системою охорони здоров'я не працює в результаті низького рівня фінансування галузі, недостатності сучасної техніки та повільного оновлення обладнання в медичних закладах, низької заробітної плати медичних працівників, відсутності економічних стимулів до ефективної роботи, невеликої кількості інновацій у методах лікування та низької ефективності використання ресурсів [4].

Найважливішими аспектами побудови конкурентної стратегії розвитку комунального некомерційного медичного підприємства є насамперед формування висококваліфікованого медичного персоналу та забезпечення закладу інноваційним сучасним обладнанням. З метою удосконалення системи управління медичним закладом та підвищення якості такого управління, що є обов'язковою умовою забезпечення його конкурентних переваг в умовах переходу на автономну модель діяльності, доцільним є впровадження ряду заходів.

Оскільки, якість та доступність надання медичної допомоги населенню прямо залежать від рівня забезпечення закладів охорони здоров'я медичними працівниками і їх професійного рівня то одним із напрямів ефективного

управління медичним закладом являється ефективна кадрова політика [3]. На сьогодні в Україні існує гостра нестача фахівців-управлінців та організаторів у сфері охорони здоров'я, які здатні приймати самостійні, відповідальні й ефективні рішення стратегічного напрямку. Це можна пояснити відсутністю ефективної системи підготовки менеджерів в галузі охорони здоров'я й створення якісної освітньої бази із урахуванням прогресивних здобутків провідних зарубіжних країн та реалій вітчизняної системи охорони здоров'я. Доцільно звернути увагу на те, що управлінці медичного закладу в розвинених країнах світу – це фахівці із юридичною чи економічною освітою, так звані медичні менеджери, в Україні ж велика частка управлінців у галузі охорони здоров'я – це фахівці без досвіду й навичок із управління, які мають лише медичну освіту без правової чи економічної підготовки.

Наступним напрямом в управлінні медичним комунальним некомерційним підприємством є активізація впровадження сучасних систем якості у діяльність закладу, що дозволить «забезпечити пряму залежність якості медичної допомоги від системи управління. Такими моделями можуть стати: система міжнародних стандартів якості ISO 9001; Моделі досконалості (EFQM); системи якості Міжнародного товариства якості охорони здоров'я (ISQua); моделі спільної комісії з акредитації організацій охорони здоров'я (JCAHO); моделі постійного покращення (Associatesin Process Improvement)» [3]. Обов'язковим для управлінця у сфері якості являється використання системного підходу для встановлення «взаємодії всіх процесів у системі та запровадження елементів самооцінювання діяльності медичного закладу в контексті підвищення якості надання медичної допомоги» [1].

Модернізація управлінської системи в сфері охорони здоров'я передбачує впровадження ефективних комунікаційних технологій й налагодження ефективних взаємин між медичними працівниками та пацієнтами, організація необхідного документального оформлення (аналіз обґрунтованих скарг пацієнтів й внесення корегувань у процеси гарантування безпеки пацієнтів). Дана комунікація має ґрунтуватися на збалансованій моделі оптимального трикутника дій «послуга – постачальник – замовник», яка практикується у передових країнах світу.

Основними факторами конкурентоздатності закладу охорони здоров'я є: «медична ефективність, тобто здатність якнайповніше задовольняти потреби

споживачів шляхом надання повного спектру високоякісних медичних послуг; адміністративна ефективність, передусім ефективність адміністративного, фінансового, кадрового, інформаційного, комунікаційного менеджменту в управлінні установою, її підрозділами, ресурсами; економічна ефективність – надавати медичну допомогу таким чином, щоб максимізувати використання ресурсів та уникнути марних витрат; безпечність – надання медичної допомоги, яка мінімізує ризики завдати шкоду пацієнтам, у тому числі пошкоджень, яким можна запобігти, а також зменшує можливість медичних помилок; результативність – досягнення найкращих результатів через надання послуг на основі наукових знань та принципів доказової медицини; своєчасність – скорочувати час очікування та затримки як для тих, хто надає, так і для тих, хто отримує медичну допомогу; забезпечувати рівність – надання медичної допомоги, яка не відрізняється за якістю відповідно до особистих характеристик: стать, раса, національність, місце проживання або соціально-економічний статус; людино-центричність – надання медичних послуг з урахуванням індивідуальних цінностей, вподобань і очікувань пацієнтів та культури їх громади» [2].

Формування конкурентної стратегії розвитку медичних закладів на ринку медичних послуг в сучасних умовах повинно враховувати виклики екзогенного та ендогенного характеру, пов'язані із проведенням медичної реформи й процесами децентралізації. До них доцільно віднести: використання новітніх моделей управління; удосконалення методів оплати медичних послуг, підвищення контролю за їхньою роботою; удосконалення форм планування й організації діяльності медичних закладів; підвищення професійності кадрів медичних закладів; підвищення рівня інформаційного та аналітичного забезпечення при формуванні електронної системи охорони здоров'я; диференціацію джерел щодо фінансового забезпечення медичних послуг; дотримання міжнародних стандартів якості при наданні медичних послуг, здійснення постійного моніторингу конкурентоспроможності власних медичних послуг та проведення аудиту якості медичної допомоги.

Список використаних джерел:

1. Грабовський В. А. Системний підхід до управління закладами охорони здоров'я. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2014. № 3. С. 136-142.
2. Ефективне управління медичними закладами. Можливості МІС. URL: <https://euromd.com.ua/post-8164-efektivne-upravlinnya-medichnimi-zakladami-mozhливosti-mis>.

3. Модернізація менеджменту системи охорони здоров'я в умовах проведення медичної реформи. Аналітична записка за матеріалами науково-практичної конференції з міжнародною участю, Тернопіль– Кам'янець–Подільський, 12–13 грудня 2018 року. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/33636/1/pdf>
4. Назарко С. О. Ефективне управління медичним закладом в умовах реформування системи охорони здоров'я. *Ефективна економіка*. 2020. № 1.

Жанна КРИСЬКО

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Як жити у світі, де майбутнє непередбачуване та викликає паніку? Чи можливе стратегічне планування й управління організаціями в епоху, коли нікому нічого не зрозуміло?

Менеджмент є одним із найважливіших винаходів людства, адже це не що інше, як технологія забезпечення людських досягнень. Тривалий час його основними завданнями було знайти способи примусити напівкваліфікованих працівників робити одні й ті самі речі знову і знову з майже ідеальною відтворюваністю та постійно зростаючою продуктивністю, а також скоординувати ці зусилля в такий спосіб, щоб полегшити великомасштабне виробництво складних товарів та послуг. Зауважимо, що частина завдань присутня і нині.

Які ж завдання стоять сьогодні перед менеджментом?

Управління сучасним підприємством передбачає ефективне використання технічних, економічних, організаційних, інформаційних, фінансових, людських та інших ресурсів. При цьому система управління та різні її рівні відіграють важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності та рентабельності підприємницьких структур.

Сучасні організації діють в умовах:

- глобальної конкуренції;
- нестабільних зовнішнього і внутрішнього середовищ;
- обмеженості використовуваних ресурсів;
- значних змін у структурі людських ресурсів – все більше потрібно працівників інтелектуальної праці;